

köttet på människor eller djur. — V. n. Se *Källa*. — *Sargande*, n. 4. o. *Sargning*, f. 2.

SARGE, särrsch, m. 3. (franskt ord) Den del af stammen på en violin, som förbinder resonansbotten med baksidan.

SARKASM, sarrkåsm, m. 3. (grek. *Sarkasmós*, af *Sarkazein*, sönderslita) Stickord.

SARKASTISK, sarrkåstisk, a. 2. Bitande, bittert hånande.

SARKOFAG, sarrkåfåg, m. 3. (grek. *Sarkophagos*, egentl. köttätande) 1) (hos Greker och Romare) Likkista af ett slags kalksten, som snart förtärde de deri lagda liken. — 2) (nu) Praktfull likkista af sten. [Sarkophag.]

SARONSBLOMSTER, särånnsblå'mmst'r, n. 5. En art af Neglika med röda blommor. *Dianthus Armeria*.

SARS, särrs, n. sing. (fr. *Serge*) Ett slags tunt kyradt, icke valkadt ylletyg. — *Ss. S-fabrik*, -väfware.

SASSAFRAS, sässafrass, m. sing. Den väluktande roten af Sassafraträdet, hvilken begagnas som läkemedel.

SASSAFRASTRÄD, n. 3. En nordamerikansk art af Lagerträdet. *Laurus Sassafras*.

SASSAPARILL, - - - i'll, m. 3. En sydamerikansk växt, hvars rot nyttjas som läkemedel. *Smilax Sassa-parilla*. — Skrifves äfv. *Sarsaparill*.

SATAN, sätann, nom. prop. m. Hebreiskt ord, som egentl. betyder: fiende. 1) Se *Djefvul*, 2. Genitiven *Satans* brukas med andra substantiver i samma mening som: djefvulsk, förbannad, t. ex.: *En s-s människa, ett s-s lefverne*. — 2) Se *Djefvul*, 3.

SATANISK, a. 2. Se *Djefvulsk*. — *Sataniskt*, adv.

SATANSTYG, n. 3. Se *Djefvulstyg*.

SATE, m. 2. pl. *satar*. (pop. o. fam.) Se *Satan*, 2.

SATELLIT, satällit, m. 3. (lat. *Satelles*) 1) Livvakt; trogen, skyddande ledsagare; blindt verktyg för en annans vilja, handtlångare. — 2) Biplanet, drabant.

SATIN, -i'n, n. sing. Ett slags fint, slätt och glänsande sidentyg.

SATINAD, --äd, m. 3. En sort halvesidenväfnad af silke och bomull.

SATINETT, --nä'tt, n. 3. En sort skuren bomullsväfnad, äfven kallad Engelskt skinn.

SATIR, -i'r, m. 3. (enligt somliga af *Satyrus*, Satyr; rättare af lat. *Satira* ell. *Satura* (poësis), af *Satur*, åtskillig) 1) Skaldedikt, som på ett qvickt och bitande sätt förlöjligar människornas laster och dårskaper. *Horatii s-er*. — 2) Bitande tal eller skrift.

SATIRIKUS, sati'rikuss, m. pl. *satirici*, eller **SATIRIKER**, sati'rick'r, m. 3. 1) Författare af satirer. — 2) Satirisk person. — Skrifves äfv. *Satiricus*.

SATIRISERA, v. a. 1. På ett qvickt och bitande sätt förlöjliga.

SATIRISK, a. 2. Som på ett qvickt och bitande sätt förlöjligar människornas laster och dårskaper. — *Syn.* Bitande, Hvass, Försmädlig. — *Satiriskt*, adv.

SATISFAKTION, sätissfacktschón, f. 3. (lat. *Satisfactio*) 1) Tillfredsställelse. — 2) Upprättelse, godgörrelse. [--faction.]

SATRAP, satrápp, m. 3. (grek. *Satrapás*) Ståthållare eller höfding i det fordna Persien.

SATRAPI, --pi', f. 3. En satraps höfding-döme.

SATS, sätts, m. 3. (af *Sätta*) 1) a) Så mycket som på en gång fordras, tages eller tillsättes till en blandning. — b) Hvarje i lustfyverkerikonsten använd brännbar blandning. — 2) Insats i spel, hvad som utsättes på ett kort, o. s. v. — 3) Hopp, språng, t. ex. af en häst med sin rytare öfver en graf. *Göra en s*. — 4) Påstående, mening, lära. *Det har alltid varit min s., att...* — 5) (log. o. gram.) Ett genom ord uttryckt omdöme. — 6) (i musik) Hvarje grupp af toner, hvilka i sin sammansättning utgöra ett större eller mindre helt.

SATT, a. 1. (egentl. part. pass. af *Sätta*) Se *Undersätsg.*

SÄTYG, sät-ty'g, n. 3. Se *Satanstyg*.

SATUNGE, sätun'ge, m. 2. pl. — *ungar*. Se *Djefvulsunge*.

SATURNUS, satúrnuss, nom. prop. m. 1) Romarnes benämning på Tidens gud. — 2) Den största af planeterna i vårt solsystem.

SATYR, saty'r, m. 3. (grek. *Saturos*; mytol.) Bacchi följeslagare, föreställd med långspetsade öron, bocksvans och bockfötter.

SATYRIASIS, --ri'asis, f. sing. (grek.) Se *Priapism*.

SATYRÖRT, saty'rör'rt, f. 3. Örtslägtet *Satyrrium*.

SAVANNER, savänn'r, f. 3. pl. Stora, sum-piga med vass och högt gräs beväxta landsträckor i norra Amerika.

SAVOJKÅL, savå'jkå'l, m. sing. En finare och tidigare kålsort än hvitkålen, med skrynkliga, till en del krusiga blad.

SAX, f. 2. 1) (i fornspråket) Kort, krokigt svärd. — 2) Ett skärande, till klippning begagnadt verktyg, bestående af tvenne sammannitade stycken (Skalmar) med på inre sidan hvass egg. Sådana äro af flera slag, såsom: Ull-, Klädes-, Bleck-, Ljus-, Fruntimmers-, Papperssax, m. fl. *En s. består egentligen af två häfstänger, som röra sig omkring en gemensam punkt*. — 3) (jäg.) Ett redskap att fånga vilda djur, såsom räfvar, vargar, björnar. — 4) (skepp.) Tvenne spiror eller trädstammar, som uppställas i kryss och fasttagas vid däckets å ett fartyg, för att begagnas i stället för mastkran. — 5) Ett slags gaffel med två saxlika armar, hvarmed brandvakter i vissa städer äro beväpnade. — 6) (vid myntverk) Ett af jern förfärdigadt verktyg, hvarmed myntplattor af silver eller koppar uttryckas till bestämd storlek. — *Ss. S-fodral*.

SAXVERK, n. 3. Se *Tenalj*.

SAYETTIGARN, sajä'ttigárn, n. sing. indef. Ett af flera sorter tvinnadt kamullgarn.

SBIRR, m. 3. (ital. *Sbirro*) Polisbetjent uti Italien.

SCAMMONIUM, skamóniumm, n. sing. Ett häftigt laxermedel, som fås af den österländska växten *Convolvulus Scammonia*.

SCEN, sén, m. 3. 1) Skådeplats, skådebana, teater. Benämningen härledd deraf, att de första skådespel gäfvos i tält (gr. *Skänä*). *Uppträda på s-en*, utföra en teaterroll; (fig.) på ett väsendtligt sätt, såsom hufvudperson, deltaga i viktiga händelser. — 2) Hvarje särskilt afdelning af en akt i ett skådespel. *En akt, som består af tolf scener. Femte s-en i första akten*. — *Syn.* Uppträde. — 3) Land eller ort, der handlingen i en pjes föreställes åga rum. *S-en är i Paris*. — 4) (fig.) a) Skådespel, tafla. *En landlig s.*